UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...

Ortega, Cristóbal de

Lugduni, M.DC.LXXX.

II. Quo amore Deus erga creata vniuersim prosequatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-94285

Visual Library

infirmiora adhuc ſunt. Primum: quia non minoris bonitatis, & propenſionis eſt ad ſe communicandum creaturis, quam bonitatis ad ſe amandum: & tamen libere ſe illis communicat: ergo, & ſe libere amat: aſt in creaturis nonne eſt, & bonitas finita, & defectu mixta, quo ab earum productione, ſuique aliquali communicatione retardetur? Secundum: habitus nunquam ita impellere poteſt voluntatem, vt eam antecedenter determinet ad actum: ergo, nec infinita Dei bonitas. Negabitur forte ſatis rationabiliter antecedens: cum habitus valde intenſi impulſu tantopere homines ad conſuetas actiones adigantur, vt fere naturaliter, atque à natura, ac non à libertate videantur operari: quare conſuetudo altera natura meritò reputatur. Secundo: habitus voluntatis nihilo viuidioribus intentioribusque ſpeciebus actuum præteritorum, & captæ de obiecto, & actibus delectationis differre docuimus controu. de anima d. de habitibus adquiſitis: quare, & ſolum intentionaliter obiectiue voluntatis motiuos eſſe per eorum obiectorum viuidiorem repreſentationem: vnde negatur facillime conſequentia, ea ſiquidem eſt: finitum bonum infinita in genere ſuo, non autem ſimpliciter, & è genere, & è conceptu eſſentiali ſuo repræſentatione non determinat voluntatem ad ſui neceſſarium amorem: ergo nec bonum increatum ſimpliciter & è genere ſuo infinitum, infinita etiam ſimpliciter & è genere ſuo repreſentatione propoſitum, ad neceſſarium ſui amorem non determinabit. Nil autem illa illatione peius.

6. Dubitatur tertio: an amor Dei erga ſeipſum efficax ſit? & quidem, ſi efficacia pro firma voluntatis adhæſione ad bonum, à quo nec per odium, nec per actus ſuſpenſionem poſſit affectiue diuelli ex eius neceſſitate, & quoad exercitium, & quoad ſpecificationem conſtat amorem Dei erga ſeipſum eo ſenſu efficacem eſſe: vt autem communius, vſitatiuſque amoris efficacia actiuitatem erga amatum ſonat conſtat efficacem non eſſe, cum complacentia & gaudium ſit de bono præſente, & poſſeſſo ab amato, ſiue ex complacentia ſui in vnaquaque perſona Trinitatis reſpectu ſui ipſius, vel ex amicitia reſpectu perſonæ alterius: atque efficacia actiuitatis circa agenda ſit, nec iam facta eſſentia ſua poſſit ſupponere, vti eſſentia ſua complacentia Dei de ſuis, ac perſonarum intrinſecis bonis facta iam ſupponit: quare non, niſi chimærica actiuitas efficaciæ conditionalis, quæ in Deum non cadit ſub hypoteſi nimirum impoſſibili, ſi Deus ea non haberet, intrinſeca bona, in Dei amore erga ſe, quo & obiectum, & amor deſtrueretur, cogitari nequit: etſi autem amor hic Spiritus ſancti neceſſario productiuus ſit; non tamen ex ipſius complacentia, cum pro priori ad ſui proceſſionem non ſupponatur, vt obiectum per ſe quarto modo requiſitum: quare, quovſque pro poſteriori ſit, amor Dei ad ipſum tanquam obiectum non terminatur: tunc autem de poſſeſſis ab ipſo bonis gaudium eſt; quare neque erga ipſum affectiuè efficax ſed phyſice, tanquam ad ſuum terminum terminatur: extrinſecorum autem Deo bonorum (quæ Deo, eiuſque dominio materia, non autem eius commoda ſunt, vt ſæpe dixi) etſi amoris Dei erga ſe, actiuitas ſit, non autem efficax: qua erga ſeipſum amor Dei eſt; quouſque libere ad creata obiecta extenditur.

7. Quarto dubitatur: an Dei comprehenſiuus, ac proinde reflexiuus, amor Dei erga ſeipſum ſit? cui affirmatiuè reſpondetur iuxta dicta de comprehenſione ſcientiæ Dei controuerſ. ſecunda & de incomprehenſibilitate à cognitione creata: eſt enim amor Dei intrinſecam Dei amabilitatem ſolus adæquans: ſicut Dei de ſeipſo ſcientia totam eius intrinſecam cognoſcibilitatem: inde, & ſupra ſeipſum reflexiuus euincitur, quia, & aliquid Dei, & amabile eſt: quare vbi primum eſſe concipitur, concipitur ſeipſum amare, præuia tamen ſui cognitione in quo à Quiros diſcordo: quia impoſſibile, imò imperceptibile eſt, aliquid, vt obiectum *quod* amari, quin, *vt quod* præcognoſcatur: quomodo autem infinita formalitatum amoris Dei reflexione opus non ſit, neque inferatur, vt ſeipſum amet, *vt quod*: conſtat ex dictis contr. 2. in ſimili de ſcientia idque à Deo diuinorum actuum ſcientiæ, & voluntatis ſupra ſeipſos, non ſolum phyſicè, ſed formaliter ſeu metaphyſice ſumptos, reflectere proprium eſſe, vt creatis actibus ſimilibus ſupra ſeipſos phyſice adhuc, nedum metaphyſice, ſumptos reflexiuos eſſe

repugnat. Sexto dubitatur: an amor Dei erga ſeipſum non ſolum in communia, ſed etiam in perſonalia feratur? Reſpondetur: in omnia de quo nemo dubitat; aſt formaliſſime de ſpecificatiuo obiecto loquendo non in perſonalia neque in communia omnia, tanquam in ſpecificatiuum obiectum fertur; ſed in ſolum eſſentiam metaphyſicam Dei vt conſtat ex ſæpe dictis de ſpecificatiuo formali amoris diuini.

QVÆSTIO II.

Quo amore Deus extrinſeca bona creata vniuerſim proſequatur.

1. AFfectus voluntatis proſecutiui hi vulgo cenſentur amor ſtrictus, deſiderium, quod de nondum habitis eſt, & gaudium, quod eſt de iam habitis & poſſeſſis: & gaudere Deum de creaturis à ſe abſolute factis certum, citra Theologicam diſputationem, ex Geneſi eſt: vbi creata cuncta illico diuinæ voluntatis plauſus & diuiſim & coniunctim ſumpta excepere illis verbis: *vidit Deus quod eſſet bonum, & vidit Deus cuncta quæ fecerat, & erant valde bona*: gaudium autem ſiue complacentiam de creaturis nec nobis, nec Deo de ipſis, ſecundum præciſum poſſibilitatis ſtatum eſſe poſſibilem d.2. oſtendimus, indeque nec circa creata pro eo poſſibilitatis ſtatu præciſiuo vllatenus ſtrictum amorem eſſe poſſe oſtendimus quæſtion. 1. certam. 2. quare male illum à Recentioribus contra Aureolum citatis locis q.1. certam. 1. poſſibilem ſupponi potius, quam diſputari. Quare de deſiderio Dei erga creata bona, atque ſpecie altera ipſius, nimirum, reſtat hac quæſtione de creatis vniuerſim diſputandum: vniuerſim, inquam, de creatis bonis; nam de creaturis rationalibus, qua rationalibus, ac Deum redamandi capacibus, & ad quas proinde, ni aliud obſit, amicitia inchoata Dei amor, ſiue amicitiæ affectus, ex parte Dei eſſe poſſit ſpecialis quæſtio quarta inſtituetur. An Deus erga rationales creaturas propriæ amicitiæ affectu feratur.

CERTAMEN I.

De deſiderio Dei erga creata bona: opinionis negantis fundamenta & Auctores.

1. QVæſtionem de Dei erga creata deſiderio de nomine eſſe ait Herize d. 20. cap.3. quod de grauiſſimis Theologiæ controuerſiis aſſerere plurium Recentiorum vſus, vel abuſus potius, eſt: natus quidem ex alio, quod plerique nuperiſtata vocum ſignificata, rerumque à Philoſophis, & Theologis definitiones, quæ diſputationibus fixa, & immota principia eſſe debent, priuato ſuo arbitrio ac prorſus voluntariè, mouent. Hos eorumque ſcripta vti ſcientiarum omnium peſtem ab ſcholis omnibus relegari oporteret: quia nulla tandem de rebus diſputatio relinquetur: ſiquidem varietate hac voluntaria ſignificationis vocum, definitionum rerum, permiſſa in omnibus quæſtionibus liberum cuique erit, quo velit modo, vel voce, vel ſcripto definire: & cum de vocibus, quam de rebus, facilior ſit atque expeditior deciſio, plures multo erunt, qui laboris tædio diſputationes ſolum de nomine eſſe volent; intactis earum de re difficultatibus, quarum ſolum & examen, & deciſio Theologicum, ac Philoſophicum ſudorem merentur: conſtat ex dictis q.1. cert.5. in quæſt. de propria amicitia inter perſonas Trinitatis, tam diſputatione & examine

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

dignis; cum tamen Arriaga citatus num.1. eam quæſtionem de nomine appellans facile ſe ab ea lineis paucis proinde ſe expediat: quod etiam in preſenti grauiſſima de re difficultate eodem prætextu Recentioribus nonnullis contingit, ſicut in pluribus aliis.

2. Igitur deſiderium Dei erga creata bona omnino negat noſter Ruiz d. 52. citat. ſect.7. numer. 3. Granados de volunt. d. 4. pro ſua hac negatiua ſententia referens S. Thom. cum Ferrara 1. cont. gent. c. 89. rat.6. fin. & 1.p. quæſt.20.a.1. corp. & ad 2 Caiet. Molin. Zumel. Bannez Arrubal. Nazar. & aliis communiter ibi. Capreol. in 1. d. 45. a. 1. concluſ. 5. ego vero neſcio quo pacto referre poſſit pro ea abſolute extitiſſe S. Thom. & Molinam cum ipſe d. 19. ſect. 11. numero 4. pro voluntate Dei antecedente, & ſecundum quid, ſeu inefficaci, & conditionata de omnium hominum ſalute, quam nec ſolum media, quæ ex ea apponit etiam intendit, referat vtrumque 1.p. q. 19. a. 6. ad 1. ſicuti & Bannez ibi, & Zumel d. 2. concluſ. 3. & 4. idem docuere, imò ipſe Ruiz ibi eidem doctrinæ conſentit, eamque explicans ſect. 12. init. num. 1, ait voluntatem ſalutis omnium in Deo non eſſe ſimplicem ſolum complacentiam, nimirum neceſſariam de ſalutis poſſibilitate, ſed actiuam, liberamque, & partim efficacem comparatione ſolum mediorum, ſalutis intentæ: è cuius intentione, etſi non cogatur Deus ad ea tribuenda media; quibus hominum voluntates de facto ſuæ cooperabuntur ſaluti, neque ab hac Dei voluntate reſilient (id enim intentionis efficacis alicuius finis proprium eſt) aſt cogitur ad ea media apponenda, quæ ex parte Dei volentis, & deſiderantis ſalutem requiſita, & neceſſario apponenda ſunt, ad effectus ſeu ſalutis conſecutionem, ita, vt per eum non ſtet, quominus ſalus intenta Dei intentionem non ſequatur, vt explicat numero 2. & concluſ. 3. numero 5. voluntatem partim efficacem finis intenti à Deo deſiderium appellat. Nec video; ad quod affectus voluntatis genus intentio finis cuiuſvis, ſiue efficax, ſiue inefficax ſit proprie ſpectet, niſi ad deſiderium.

3. Fundamenta ſententiæ huius negatiuæ ab auctoritate ſunt nulla: à ratione vnicum eſt, ex Dei æternitate (qua ſola ſuos omnes affectus concipit) & deſiderij natura, & eſſentia petitum: etenim, ſicut gaudium de ſolis præſentibus, & poſſeſſis actu bonis ei, qui de ipſis gaudet eſſe ſolummodo poteſt, ita & deſiderium tantum eſſe poteſt de abſentibus, ac deficientibus duratione, qua deſiderantur ab ipſo, potentibuſque abſolute obtineri. Nihil autem horum habere poſſunt creata bona reſpectu Dei: ergo nec deſiderari à Deo poſſunt. Maior deſiderij, & gaudij, qua talium, eſſentialem diſtinctionem ab omnibus deſignatam continet. Minor probatur. Quia Deus, vt ſæpe diximus, æternitate ſua, indiuiſibili, totaque ſimul, ſolum affectus omnes voluntatis ſuæ concipit, non autem tempore noſtro, & creata ſucceſſiua duratione: aſt æternitati Dei, cunctaque aliqua temporis, ſeu creatæ durationis particula abſolutè ſunt, fuerunt, vel erunt, abſolute præſentia, & coexiſtentia, nec minus, quam ſi acta, vel cum acta ſunt: à Deo cognita ſuæ æternitati coexiſtere cognoſcuntur iudicio de præſenti (vt ſæpe diximus, neceſſariumque oſtendimus ad ſcientiæ diuinæ temporalem variationem vitandam) quin æternitatem ſcientiæ diuinæ ſpectantibus præterierint, vel futura abſolutè ſint, quæ reſpectu temporis, & durationis noſtræ creatæ (hodiernæ verbi gratia abſolute non ſunt: quia anteriori tempore abſolute periere, ac præterierunt, vel quia nondum aduenere, quia & duratione ſubſecutura hodiernam diem primum exiſtent, ac incipient: ergo nihil, quod abſolutè pro aliqua duratione temporis fuit, eſt, vel erit, volenti Deo, eiuſque durationi abſolutè deficit, ſiue præſens non eſt, vt deſiderari ab ipſo poſſit.

4. Ne verò, ad affectum amicitiæ erga rationalia (equorum complacentia plura, que ipſis prius deerunt, poterit Deus pro poſteriori tempore deſiderare) recurratur: pro eo poſteriori tempore, & ipſis adeſſe infallibiliter, atque æternitati Dei coexiſtere, atque ità coexiſtentia & coadſtantia à Deo cognoſci totaque æternitate ſua de præſenti iudicari aduerte: cum quo ea deſiderari ex eorum adhuc complacentia repugnat: cum nemo alteri, quantumuis amico deſideret, deſiderare pro eo tempore poſſit, quæ videt pro eo ipſo ab amico poſſideri: ex iis vero, quæ Deus ſolum inefficaciter, & ſecundum quid vult, & intendit, quorum abſolute exiſtentiæ, & præſentiæ præuiſio, obeſſe iuxtà prædicta nequit; obeſt ſimilis exiſtentia abſoluta ſuo modo ſuarum negationum: quæ, & abſolute ſuo modo eſſe, & æternitati ſuo modo coexiſtere pro duratione, pro qua bona illa non ſunt, à Deo, tota etiam ſua æternitate cognoſcere, & de præſenti iudicare, æque atque cum abſolutè eorum negationes poſitæ ſunt, certum eſt. Pro eo autem tempore, pro quo aliquid abſolutè non eſt ac non eſſe prænoſcitur, deſiderari, vt ſit non niſi à veſano aliquo poteſt: eſſet enim deſiderare, vt duo contradictoria ſimul tempore iungantur, & coexiſtant: quod ipſum eſt deſiderium in chimæram, ſeu impoſſibile, cognitum vt vt impoſſibile, ferri poſſe. Hæc quidem præcipua ſunt negatiuæ ſententiæ fundamenta, imò fundamenta omnia. Hæc tamen intentionibus, cum efficacibus, tum inefficacibus Dei erga creata, quas omnes Ruiz admittit, ac fere omnes Theologi reliqui inſtantur maniſeſtè. Neque enim intendere quis poteſt habere, ſiue (quod idem eſt) tendere affectu ſuo, vt habeat, pro tempore pro quo, & habet, & ſe habere prænoſcit; ſed neque intendere vt habeat id pro tempore pro quo eius abſolutam negationem præuidet.

5. Alia quæ afferuntur nullius ſunt ponderis. Primum. Nemo deſiderare ea poteſt, quibus ipſe non eget; nullo autem creato eget Deus, neque, vt ſit, neque, vt melius ſit. At, cum amicus poſſit eis egere; poterit ea ipſi ex eius complacentia optare. Secundum. Neminem deſiderare poſſe, quæ in ſua poteſtate habet, vt abſolutè obtineat, ſi velit, & quo tempore, & modo velit: vti Deus creata omnia in ſua habet poteſtate: ſed antecedens eſt aperte falſum: illud enim, ſi velit, deſiderium, & voluntatem illa habendi neceſſarium importat; quod altera antecedentis parte negatur, contra inefficaces Dei ſerias voluntates eorum quæ abſolute nuſquam erunt (ſalutis, verbi gratia reproborum) habet obiectio ſpeciem difficultatis maiorem, adhuc autem leuem, vt videbimus inferius: quare merito Ruiz eis probationibus pro concluſione ſua diffidit: tametſi ex eis priorem, præcipue copulatam poſteriori, aliquid pro concluſione præſtare cenſeat; quod ego non aſſequor: eſt ſiquidem vtriuſque probationis medium omnino diuerſum: quare, neque alterum altero, quod vim in ſe probandæ concluſioni non habeat, ad eius probationem minimè iuuari poteſt.

CERTAMEN II.

Datur in Deo deſiderium proprium ergà creata bona, & quæ abſolute ſunt, & pleraque, quæ abſolute non ſunt.

1. DEſiderium proprium Deo abſolute non poſſibile ſolum, ſed de facto adeſſe expreſſa concluſione defendunt Vaſquez 1. p. d. 84. §. 1. à med. Soarez 3. de attrib. cap.7. num.4. Herize d.20. de voluntate cap.5. num. 19. qui de deſiderio Dei erga omnium hominum ſalutem loquuntur: quare Herize ad bona creata quæ à noſtra libera voluntate pendent concluſionem reſtrinxit; cum autem quorundam ſalus abſoluta ſit, quorundam vero abſoluta non ſit, ſed nuſquam obtinenda; ea reſtrictione concluſionem noſtram non limitauit; etſi malè rationi Arrubalis extremæ ex propoſitis pro concluſione negatiua acquieuerit: æſtimans rationem boni non habiti, quod in bono deſiderato proprie requirit S. Th. q. 19.a.2.ad 2. intelligi de non habito in potentia, abſolutè nimirum: quomodo in Dei poteſtate non habentur, quæ

quæ ab arbitrij noſtri poteſtate, & libera electione pendent: verùm illa ratio non habiti à Sancto Thoma & aliis ad affectum proprium deſiderij requiſitum probatione generalis concluſionis noſtræ genuinæ explicabitur: quod autem arbitrij noſtri, liberrima etiam, operatio abſque libertatis noſtræ, tam in actu primo, quam in actu ſecundo, eiuſque exercitio in Dei poteſtate abſolutè non contineatur, citra fidei iacturam dici nequit: iuxta illud. *Cor Regis in manu Domini*, & alia ſcripturæ teſtimonia plura, quæ attigimus controu. 3. & controu. 7. diſput. de ſubiectis prædeſtinationis capacibus, ſiue iis, qui à Deo prædeſtinari poſſunt fuſius expendemus: ſed ſolum attendit Herize formale vtriuſque diuini, & creati exercitium ad liberæ operationis noſtræ operationem neceſſarium; non autem vlteriorem Dei poteſtatem, & Dominium auxilia, vt quoquo verſum quamvis creatam voluntatem abſque libertatis præiudicio ſuauiſſimè flectat, ac deducat: etſi autem in terminis de deſiderio proprio Dei erga creata vix ab aliquibus ex antiquis Theologis diſputatum fuerit: noſtram ab eis ſuppoſitam vniuerſim, vti de ſe notam, ſententiam exiſtimo, vt ex probatione prima clarebit. Etſi autem Vaſquez, & Soarez de deſiderio ſalutis omnium, quæ à noſtra etiam volantate pendet ſolummodo diſputauerint; Dei erga reliqua deſiderium proprium non negarunt. Conſenſit huic affirmatiuæ ſententiæ Arriaga d. 25. de volunt. ſect. 1. §. *circa deſiderium*.

2. Probatur primò vniuerſim concluſio: quia per omnes Theologos, etiam contradictoriæ ſententiæ, in Deo eſt intentio efficax finium plurium, & effectuum creatorum, & plurium, quæ in ſui poſitione à creato arbitrio pendent, inefficax: ergo deſiderium proprium erga creata quæ intendit. Antecedens probatur præter conſenſum Theologorum: quia, cum agens rationale, & liberum Deus ſit, operari debet propter finem & *qui* & *cui*, quorum neutrum, vt vidimus d. 3. ipſe eſſe poteſt, ſed ſolum ſpecificatiuum adæquatum ſui amoris: quæcunque autem hominibus ex ipſorum beneuolentia, & complacentia vult creatum quid eſt, ſicuti &, quæ vult Angelis: & quidem etſi Deus, quo velis modo, finis ſui amoris ſit, alia intermedia, ita vult, & amat ad finis eius à creatura rationali conſecutionem, vt voluntate ſua remotius, vt aſſequatur, quod proximius fini eſt, ponat, cum in naturalibus, tum in ſupernaturalibus, atque apponi velit: quod ſatis eſt, vt, cum vnum apponit, aliud, etſi non vltimo, intendat: conſequentia probatur: quia omnis intentio proprietate ſermonis deſiderium eſt. Id quod probatur: quia per omnes Philoſophos, & Theologos amor prima ſui diuiſione adæquata in deſiderium, gaudium, & (vt Recentiores contra quos egimus q. 1.) amorem ſtrictum diuidit: ergo omnes ſpecies amoris proprietate ſermonis ſub aliquo ex eis tribus generibus continetur: atqui intentio, ſiue efficax, ſiue inefficax, vel finis vel inter medij proximioris fini, nequit eſſe ſpecies ſub gaudio; cum non ſit de bono poſſeſſo, ſeu quia poſſidetur: nec amor ſtrictus, cum non ſit conuenientiæ poſſibilis præciſiuè, ſiue rei ſecundum eſſentialia prædicata, eorumque conuenientiam complacentia tantum, ſed in rei exiſtentiam tendat: ergo eſt ſpecies propria ſub genere deſiderij.

3. Probatur ſecundò: quia omnis affectus, vt *aliquid ſit*, ſiue intentio, ſiue electio, ſiue immediatè executiuus affectus ſit, proprietate ſermonis eſt affectus optatiuus: atqui omnis affectus optatiuus eſt deſiderium proprium: ergo omnis intentio electio, & voluntas alicuius rei, etiam executiua, vt aliquid ſit, eſt proprium deſiderium: in Deo autem dantur intentio, electio, & voluntas ſiue affectus executiuus, vt aliquid, imò omnia creata, quæ aliquando abſolutè exiſtunt, imò & plura, quæ nunquam exiſtent, neque exſtitere, ſint: ergo, & datur deſiderium proprium erga creata in Deo. Secunda hæc conſequentia eſt legitima: ſubſumptum ad illam antecedens indubitatum: cum nihil abſque decreto Dei, intentione, & electione mediorum eſſe in creatis abſolutè poſſet, ſi mediis habeat opus. Plurium autem, quæ non ſunt, voluntatem, aut intentionem veram habere Deum, vt ſint, conſtabit ex dicendis de omnium hominum ſalute probatione ſpeciali ſubiicienda, & cum de intentione efficaci, & inefficaci Dei erga creata agamus. Maior, & minor primi ſyllogiſmi, ex quo ſecunda illatio pendet, probandæ reſtant facili negotio. Maior probatur: quia modus optatiui, ſubiunctiui verbi ſubſtantiui, & reliquorum verborum à Grammaticis omnibus ad id adinuentus, diſcretuſque à reliquis verborum modis fuit, vt affectum optatiuum proprium ſignificaret: vnde, & optatiui ſubiunctiui nomen inditum ipſi eſt: neque aliter ſignificari optatiuus affectus noſter proprius poteſt, quam *volo vt hoc vel illud ſit, volo vt comedas, ſanes, &c.* Minor æqua facilitate ſuadetur: quo enim ſignificato optare ac deſiderare apud Latinos differunt? planè ſynonyma eiuſdemque prorſus ſignificati apud Calepinos, & latinæ linguæ dictionaria, & theſauros omnes ſunt *opto* & *deſidero*, quorum periphraſis eſt vbique *in votis, deſiderioue habeo*: quare animi votum, & deſiderium idipſum, quod affectus optatiuus eſt proprietate & ſermonis & ſignificati, vt in minori dicebatur: quæ, niſi ab homine latinæ linguæ prorſus ignaro, negari nequeunt.

4. Probatur tertiò: omnis voluntas de aliquo faciendo, cuique repugnet eſſe voluntatem iam factum illud ſupponens, ſiue quia iam factum, eſt faciendi deſiderium: atqui omnis Dei voluntas intentiua, electiua, executiua alicuius creaturæ, eſt voluntas de eo faciendo, &, cui, qua tali, repugnat eſſe voluntatem ſupponentem illud iam factum, ſiue quia iam illud eſt factum: ergo omnis voluntas Dei intenſiua, electiua, & executiua cuiuſvis creaturæ eſt deſiderium. Maior eſt Sancti Thomæ 1. contra gent. cap. 89. rat. 6. fine: ex quo loco ab aduerſariis præcipuè pro ſententia oppoſita nobis opponitur, dicente deſiderium & ſpem in eo conuenire, quod reſpiciant *bonum non obtentum, ſed obtinendum*; inquiunt autem aduerſarij: illud *obtinendum* dicere futuritionem propriam temporariam boni deſiderati, qua eſſentialiter importatur excluſio, ſeu negatio abſoluta boni deſiderati pro duratione, qua eius amorem, & deſiderium concipit, qui illud propriè deſiderat: quæ reſpectu æternitatis, qua ſola Deus, vel ſibi, vel nobis bona deſiderat, nequit inueniri ſolutio hæc totum contradictoriæ ſententiæ fundamentum, & noſtrarum probationum euaſiones continet apparentiores: igitur eius fallacia detegenda eſt, atque oſtendendum, ad deſiderium negationem abſolutam, & excluſionem rei deſiderandæ pro duratione, qua deſiderium à deſiderante concipitur, nec requiri, nec prænoſci à deſiderante debere; ſed ſolum pro priori naturæ ad concipiendum, habitam iam, & poſſeſſam, ſeu præſentem, non cognoſci; vt cognoſci ad gaudium concipiendum oporteret: quare, etſi poſterius natura eius abſoluta exiſtentia, & poſſeſſio adueniat, adſitque pro eadem duratione, adeſſeque cognoſcatur; cum tamen ea cognitio affectum voluntatis erga rem illam, non excitet, dirigat, aut natura præcedat, ſed pòtius illum ſubſequatur, quominus affectus ille proprium rei illius deſiderium ſit, minimè efficere.

5. Ratio eſt: quia affectus omnis ductus cognitione, quæ rem, nondum factam repræſentat, ſed ſolum factibilem, poſſibilemque fieri, atque voluntatem inducit, vt eam fieri velit, eſt affectus de re facienda, ſeu obtinenda (quod ſolum, vt deſiderium proprium ſit, requiritur etiam à Sancto Thoma loco citato,) habetque futuritionem, & veram naturæ, & cauſalitatis poſterioritatem: quomodo S. Thom. effectus omnes in ſuis cauſis conſideratos, ac non, vt in ſe actu, & exercitè ſunt futuros conſtanter appellat, quoties eos per hæc naturæ, & cauſalitatis inſtantia, & ſigna conſiderat: quod ſi quæ nobis abſolutè deficere pro inſtanti quo ea deſideramus, deſiderari à nobis vſuveniat: ac proinde non pro eo inſtanti, quo deſideramus, ſed pro vlteriori ea, & ſubinde futura deſideremus; non tamen ideo eſt, quia id eſſentia ſua deſiderium requirat; ſed, quia conſideratione ſignorum, & inſtantium prioris, & poſterioris naturæ ſubtili, non ſtatim affectus concipimus, ſed rudius, tardiuſque, ac proinde abſolutæ exiſtentiæ, vel non exiſtentiæ rei, erga quam afficimur cognitio noſtrum præuenit affectum: cum autem Deus ea ſigna ſubtiliſſimè, vt ſunt, neceſſariò diſpiciat, & ſtatim, atque naturæ prius cauſæ ad effectum rem fieri, ſeu de re facienda decernat, vt cauſæ naturali exigentiæ decreto

ſuo annuat, vel renuat (ſi vt non ſit velit) ac rurſus, vt finem, vel intermedia fieri velit, nihil ſcientiæ de eorum abſoluta exiſtentia expectet, pro priori ad ſcientiam de rerum abſoluto eſſe, vel non eſſe, ſed ſolam ſcientiam de eorum poſſibilitate ſupponat: fit, vt de re facienda, vel non facienda voluntas ante abſolutam exiſtentiam, vel non exiſtentiam ex ea voluntate abſolutè ponendam, eiuſque præuiſionem æternam pro duratione, pro qua apponenda, vel non apponenda eſt, à Deo concipiatur.

6. Hoc ſanè à nemine negatum hactenus eſt, atque à nemine negari poteſt, qui Dei prouidentiam non neget, atque eius in naturalem, & ſupernaturalem Theologicam diuiſionem, ordinem item intentionis, & executionis: atque vniuerſim qui diuinorum decretorum ordinem, & ſigna defendat: & ex aduerſariorum doctrina demonſtratur: ipſi enim omnes fatentur amorem ſtrictum in Deo boni cuiuſvis, etiam abſolutè futuri, poſſibilitatem ſolummodo ſcientia ſimplicis intelligentiæ directam admittunt, indeque Deum ad exiſtentiam rei deſiderandam, & de abſolutè poſita pro poſteriori, præuiſa gaudium accendi, etſi vtriuſque cognitio in Deo ſimul ex æternitate, & per æternitatem ſit: ergò exiſtentiæ abſoluta rei præuiſio pro poſteriori ad decretum, quo ex ſcientia ſimplicis intelligentiæ voluit, vt abſolutè fieret, decreuitque rem abſolutè faciendam, non oberit, vt ſit deſiderium, cui ſolum eſſe de præuiſis abſolutè iamque factis ſolummodo repugnat: ſicut neque obeſt, vt amor ſtrictus præcedat. Confirmatur ex irrefragabili Auguſtini à Patribus, & Theologis recepta contra Pelagianos, & Semipelagianos conſequentia ex illo Pauli loco ad Epheſ.1. *elegit nos in ipſo, vt eſſemus ſancti*: vndè infert Auguſtinus, & cum eo reliqui: *ergo non, quia futuri eramus ſancti* quæ illatio ſupponit ſcientiam viſionis noſtrorum abſolutè futurorum, etſi ab æterno ſit, cum ſcientia ſimplicis intelligentiæ, & conditionata, ipſiſque coæua, & coæterna in Deo, tamen ipſum ad noſtri electionem, vt Sancti eſſemus non dirigere, neque officere, vt ex illarum directione ſalutis noſtræ faciendæ, & obtinendæ affectus à Deo haberetur, ſiue quod idem eſt deſiderium ſatis ab Apoſtolo illis verbis expreſſum *vt eſſemus ſancti* iuxta ea, quæ num.3. dicebamus ex his tota difficultas, & fundamentum aduerſariorum ſubuertitur ex coexiſtentia futuritionis vel non futuritionis abſolutæ creatorum æternitati Dei, atque æterna eius præſcientia & præuiſione, quæ iuxta dicta deſiderium de illis abſolutè faciendis (quod tota deſiderij quidditas eſt) ſeu affectum Dei vt fiant non præcedit, ſed ſubſequitur.

7. Admiſſa etiam tota aduerſariorum doctrina, & repugnantia, quominus ex complacentia ſui creata deſiderare Deus poſſet, nihil probare, vt ex creaturæ complacentia (quo ſolummodo ea, vt diximus amat) deſiderare non poſſet: quia quod creaturæ ex cuius complacentia, cuiuſque gratia amatur, bonum, & commodum eſt phyſica temporalis boni illius præſentia & poſſeſſio eſt, non eius coexiſtentiæ æternitati, ſiue obiectiua in ſcientia Dei exiſtentia. Neque enim cibo craſtino, aut virtute, vel pœnitentia futura ex eorum æternitati Dei coëxiſtentia, vel delectamur, vel ſancti ſumus, & iuſti. Cum ergo poſſeſſio temporalis boni, & commodi noſtri attendi, intendique à Deo debeat, vt ex noſtri complacentia ab ipſo ametur, atque ea nobis toto anteacto tempore ad eius in nobis præſentiam, & poſitionem, noſtramque illius poſſeſſionem, atque hæc deficiat, vt Deus nobis ex noſtri complacentia eam deſideret, eius boni anteacta abſoluta negatio, & ſubindè propria phyſica eius futuritio ex parte obiecti, nec in ſe, nec in Dei ſcientia, qua commodum bonumque nobis eſt ex parte obiecti, non deficiet, vt proprio deſiderio nobis à Deo ex complacentia noſtri ametur: etſi ad proprium deſiderium non ſola futuritio boni pro poſteriori naturæ, & cauſalitatis, vt oſtendimus ſed inſuper futuritio duratione temporaria boni & commodi illius, ex cuius complacentia amatur, requiritur: quod ſolum attendi debet, vt ex complacentia eius aliquid ipſi deſideretur, non autem quod præſens ſit deſideranti eiuſq; cognitioni, vel futurum; niſi è ſui complacentia deſiderandum ſit. Neque enim ex ea præſentia affectus erga amicum ſatiatur, & quieſcit, quovſque phyſicè ipſi adſit: quare pro tempore toto, quo ipſi abeſt; futurumq; illi eſt à Deoque ab æterno fore etiam agnoſcitur, deſiderio proprio, (etiam iuxta hanc aduerſariorum doctrinam) illi ex eius complacentia amabitur: & hæc vniuerſim deſiderium Dei ex ſua æternitate proprium erga creata omnia abſolutè futura, ſiue à ſolo eius arbitrio, ſiue noſtro etiam creato pendentia, videntur euincere contra noſtri Herize limitationem memoratam numero primo, qui ad bona creata, dependentia à creata etiam voluntate, Dei deſiderium, vt diximus, limitabat.

8. Quoad huiuſmodi autem bona eſt probatio ex ſcriptura ſpecialis, quæ deſiderium Dei proprium abſolutè probat, ac deſiderij Dei erga quævis alia creata bona tentatas ab aduerſariis repugnantias infringit. Primo ex loco Pauli ad Epheſ.1. *Elegit nos in ipſo* (Chriſto nimirum) *ante mundi conſtitutionem vt eſſemus ſancti*: Qua ſubiunctiua dictione Dei pro priori naturæ ad noſtræ ſanctitatis exiſtentiam docet. Secundo ex illo 1. ad Timot.2. *vult omnes homines ſaluos fieri*, &c. *Et ad agnitionem veritatis venire*: quem locum de ſeria ex parte Dei voluntate, & ſecundum quid, etſi non abſolutè efficaci, Patres omnes interpretantur vt certam. 4. videbimus eiuſmodi autem voluntate, ſeu intentione ineffi[caci] rei cuiuſvis, ſicuti & efficaci deſiderium proprium contineri, oſtendimus; Sed voce & nomine proprio deſiderium eſſe, & docuit & ex inſtituto explicuit, & probauit Chryſoſt. homil.1. in Epiſt. ad Epheſ. verba illa Pauli cap.1. *Secundum propoſitum voluntatis ſuæ*: his pendens. *Perindè eſt, quia vehementer vellet fieri: hoc ipſius erat deſiderium; quaſi, ſi quid dicat. Hæc ipſius erat voluntas.* Εὐδοκία, (qua vſus Paulus ibi eſt) *enim vbique eſt præcipua Dei voluntas*, quam primariam ſtatim appellat, *& qua Deus non vult perire peccatores*: atque à ſecundaria, qua in peccatis perſiſtentes vult perire, diſtinguit: ſubditque inferiuſcule. *Itaque primariam illam voluntatem indicat, & ingentem ipſius atque propenſam erga nos cum flagranti deſiderio conuinctam benignitatem. Neque enim defugiam dictione hac vti communicare licet (id quæ explicandæ rei cauſa, & in eorum gratiam, qui ſimplices ſunt) quod ipſi dicimus* Πεῖρα, *quod* deu[illegible] *conatum, & ſecundum animi noſtri voluntatem, affectionem: hoc eſt, quod mirum in modum cupit vehementer deſiderat noſtram ipſorum ſalutem*: quibus ad rem noſtram nil luculentius. Denique nec Ruiz ipſe hanc Dei de noſtra iuſtificatione ſanctitate, & ſalute voluntatem aliis, quam deſiderij, ac deſiderare verbis explicuit: dum, quod ſupra velleitatem, ſeu amoris ſtrictum, in ea adderetur, declarauit: neque aliter ab vllo, ex aduerſariis adhuc, poterit explicari.

CERTAMEN III.

Spei affectus Deo repugnat.

1. NIhilominus erga creata bona omnia, & ſingula neganda ſpes in Deo cum omnibus ferè Theologis eſt. Huius rationem ex eo, nuper impugnati reddunt: quod ſpes omnis fidentius de re obtinenda deſiderium eſt, ac proinde ſpecies propria deſiderij: quod Deo ob creatorum coëxiſtentiam præſentiamque æternitati, & æternæ ſcientiæ, & viſioni abſolutæ Dei repugnat: cui autem genus repugnat, & ſpeciem, quæ abs illo haberi non poteſt, repugnare neceſſe eſt. Hæc autem ratio ex dictis manet eneruis. Firma omnibus ratio eſt ab arduitate materiæ ſperandæ, ſiue difficultate obtinendi, quod ſperatur, neceſſaria eſſentialiter in obiecto propriæ ſpei deſumitur: quia Deo nihil eſt executu arduum, ſiue obtentu difficile. Hanc arduitatem obiecti ſpei Vaſquez citata d. 84. capite primo, in dependentia obtinendi boni à potentiore, & virtute ſuperiori, Soarez 3 de attributis capite ſeptimo in dependentia à virtute alterius cuiuſvis, etiam inferioris, in boni obtentione contineri cenſuit: nam, & à famulis aliquid fieri ſperamus: &, quod ſibi quiſque præſtare poteſt, non ſperat.

2. Nec

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

2. Nec indè tamen gaudium perſonarum diuinarum procedentium, quod à producentibus originariè ſint, & procedant, diuinaque communia omnia recipiant, & poſſideant ad ſpem ſpectare propriè, etſi iuxta Caietani, & Soarij noſtri ſententiam in Beatis gaudium de adepta beatitudine ſpei actus ſit, atque ab habitu ſpei ad eum connaturalius eliciendum, in eis in ſtatu beatitudinis adſit: tum, quia virtus, qua procedunt tanquam producendi ratione, & energia in eſſentia, & amore communi ſtat, quæ ipſorum eſt, ſolum conferente perſonalitate Patris eſſentiæ identificata neceſſariam diſtinctionem principij abſoluti & expediti ab identitate cum termino producendo, vt diximus controuerſia de Trinit.d.a.de proceſſionibus, & diſp. de potentiis notionalibus. Secundo, etſi id deeſſet: virtuſque, & ratio agendi eſſet extranea, & alterius, nunquam perſonæ intelligi, nedum eſſe poſſunt, vt affectu aliquo aut cognitione in ſua ferantur, quin ea actu habeant, ſine quibus in ſe non eſſent. Nemo autem ſperare poteſt, quod nunquam, ſiue à ſe, ſiue ab alio non poteſt concipere vt obtinendum, ſed neceſſario poſſeſſum: quare nemo à Deo ſperare eſſentiam, & exiſtentiam ſuam poteſt, quamvis à Deo ipſam recipiat, receptamque cognoſcat: quia nuſquam eam, quin à Deo eam præhabeat, poteſt agnoſcere: quare pro nullo priori vt obtinendam: quod neceſſarium docu t Auguſtinus epiſt. 122. ad Probam, & exemplo oui explicuit in quo *vita pulli nondum eſt, ſed futura eſt, ſpes enim, quæ videtur non eſt ſpes*: ergò arduitas, & contingentiam ſperandæ rei importat, & obtinendæ, vndecumque proueniat, difficultatem, ſiue ex aliena, ſiue ex propria voluntate, ſiue ex ipſius obiecti natura: quare opera executu etiam à ſe difficilia ſperare quis poteſt: etiam tunc, cum ea exequi ſerio apud ſe ſtatuit: quia in eo propoſito perſtare contra exequendi operis laborem & difficultatem, quibus mutabilis deterreatur voluntas, & abſiſtat, nec facile eſt, nec è præſenti propoſito ſecurum.

3. Hinc ad Deum à Beatis diſparitas: conſtat etenim Beatis in ſtatu viæ gloria, & beatitudo, vt obtinenda, ac ſuppoſito etiam Dei adiutorio, labore multo, ingentibus difficultatibus non ſicca fronte ſuperatis obtinenda propoſita fuit: talibus tantiſque, vt ni Dei gratia ſupernaturali iuuaretur, Deique exhortationibus alliceretur, ac eius obfirmaretur promiſſis rei, & magnitudine, & difficultatum horrore perterrita eorum voluntas, nuſquam, vt ea ſperaret, erigeretur: quare, & actui, & habitui ſpei tunc in illis locus pro eo ſtatu fuit, & proprium obiectum: manetque in patria gloriæ poſſeſſæ arduitas, & difficultas, non obtinendæ, ſed obtentæ arduitate ſuperata: ac proindè eius cum ea difficultate ſuperata obtentæ gaudium Beatis eſt, quod materiæ obtentæ reſpicit arduitatem, quam obtinendæ, & actus, & habitus ſpei vt obiectum & materiam propriam reſpiciebat: quare & actus ſpei, & habitus in Beatis eſſe poteſt: ſiquidem eiuſdem facultatis, & virtutis eſt, & bonum obtinendum ſub aliqua ratione deſiderare, & de eodem ſub eadem ratione obtento gaudere. Perſonis autem diuinis procedentibus, etſi intrinſeca bona, vt à ſe obtinenda, ac non, vt obtenta neceſſario poſſent cognoſcere, nuſquam tamen, vt difficulter, & cum arduitate à producentibus obtinenda cognoſci ab ipſis poſſent: vbi ergo proprium illis obiectum, capaxque materia ſpei?

4. Porrò ſperandæ rei obtinendæ difficultatem, arduitatem illam & obiectum proprium, & materiam neceſſariam ſpei conſtituere, vt non expreſſerit inſinuauit ſatis Ariſtoteles 1. Rhetor. cap. 11. med. cap. 12. lib. 2. cap. 11. lib. de memor. & reminiſc. c. 1. Cicero lib. 4. Tuſcul. ſignificauit etiam Paulus ad Rom. 8. *ſpes autem, quæ videtur non eſt ſpes. Nam quod videt quis quid ſperat?* Ecce conditionem boni obtinendi, nec dum obtenti. Pergit Apoſtolus. *Si autem, quod non videmus ſperamus, per patientiam expectamus.* Patientia autem non niſi laboris, & difficultatis alicuius eſt, vt bene ibi Sanctus Thomas lect. 5. ante med. & Chryſoſtom. ſerm. 14. duab. colum. ante morale. *Nam, velut laborantem Deus ac fatigatum, innumeruque paſſum ita ſperantem coronat: ipſum enim patientiæ nomen ſudorum eſt, multæque tolerantiæ.* Coſonant Theophil. & & Theodor. & Ambroſ. ad eum locum & Auguſt. Pſal. 91. ſub init. *Si autem quod non videmus ſperamus, per patientiam expectamus. Patientia neceſſaria eſt, quamdiu veniat quod promiſſum eſt. Nemo autem patiens eſt in bonis, quando dicitur patiens eſto moleſtia eſt ſub qua te Deus vult eſſe fortem*: fuſior in eadem ſententia ſerm. 25. de verbis Apoſt. citato cap. 10. de ciuit. Dei cap. 25. poſt med. lib. 15. cap. 18, toto: quare voluntatis ſpes ſimilis eſt ſpei appetitus ſenſitiui iuxta S.Thom. 1. part. q. 81. art. 2. corp. quæſtione 82. articulo 5. qui per iraſcibilem ad difficultates & impedimenta eius quod appetit inſurgit.

5. Verum quid de arduitate ad ſpem propriè talem tenendum: & an præterea ex ſpecifica ſua ratione in bonum obtinendum, non ſolum pro naturæ, ſed temporis etiam poſteriori, ac proindè in futurum: vt futurum ferri voluntas debeat, vt propriè illud ſperet? ad controuerſiam de actibus voluntatis, & controuerſias de actibus ſupernaturalibus ſpectat: vbi de eis egimus latè. Ad præſens autem ſatis eſt obtinendi boni conditio, qua procedentium diuinarum perſonarum ſpes reiicitur: & de eius obtinendi arduitate conditio altera, qua etiam excluditur ſpes, producentium perſonarum: atque vniuerſim à Dei (cui nihil arduum eſſe poteſt) aut difficile affectibus erga creaturas, vnde illa Iſai. 5. de populi ſui vinea: *Expectaui, vt faceret vuas; fecit autem labruſcas*: & cap. 30. *expectat Dominus, vt miſereatur veſtri*, non ſpem propriam ſignificat, ſed deſiderium, ex quo ea ad vineæ fructum, & populi pœnitentiam, ac reſipiſcentiam appoſuit, ac ſi ſperaret, quibus vtrumque cordate ſperaretur, ab eo, qui ſperare propriè poſſet.

QVÆSTIO III.

De affectus diuini erga creata efficacia abſoluta & ſecundum quid, ſiue ex parte ſua, non noſtri, antecedente, beneplaciti, nec ſolum ſigni.

PLVRES Patrum, & Theologorum loquendi modos propoſuimus explicandos prius, vt quæſtio de re abſque æquiuocationis diſcrimine definiatur: voluntas ſigni ea in Deo dicitur, quæ Dei erga aliquid faciendum voluntas non eſt, ſed ſic ex his, quæ Deus agit appareat, eiuſmodi ſunt pænales ſcripturæ communicationes, & præcepta de iis, quæ Deus videtur præcipere, quæ tamen fieri Deus abſolutè prohibet: tandem, vel impedit fieri; vt præcepta ſono tenus ſolum, Abrahamo filij Iſaac immolatio, & ſimilia, in quibus, non rei, quæ præcepta ſonat, voluntas in Deo eſt, ſed alterius vt obedientiæ Abraham executæ, non Iſaaci necis beneplaciti voluntas eſt; quam Deus verè, nec ſolum apparenter, & ſonotenus habet: voluntas antecedens ea dicitur, quæ exercitium creaturæ præſertim rationalis non expectat, vt abſolutè à Deo concipiatur: conſequens, quæ exercitium, & operationem creaturæ expectat, vt pœnæ abſolutæ infligendæ, vel conferendi præmij executiua voluntas: & hæc quandocunque profectò alterutrum exequitur Deus, beneplaciti voluntas, nec ſolum ſigni dicitur: ſcio alias antecedentis, & conſequentis voluntatis Dei acceptiones à recentioribus nonnullis, vt ſuam quiſque ſententiam æquiuocationibus ſaltem obſcuret, & vocibus tueatur, quas omnes ad longum referre, & inſectari prolixum eſſet, ac Theologiæ inutile immò & pernicioſum. Hanc acceptionem à Patribus, & Scriptura olim Theologia accepit in ea diſputamus: reſponderi ſolummodo volumus reliquis neglectis acceptionibus & vocabulariis nouis: efficax abſolutè talis ea eſt, quæ de ſeſe obiecti voliti

abſolutam